

De öfriga förändringar, som i anledning af de utaf mig här ofvan framställda förslag tilläfvventyrs må finnas behöfliga i de till den kongl. propositionen hörande lagförslag, anhåller jag att vederbörande utskott måtte vidtaga.

Stockholm den 26 januari 1895.

Alb. Anderson.

N:o 25.

Af herr **Sandberg**, *om ändring i gällande bestämmelser angående bidrag till bestridande af mosaiska församlingars utgifter.*

I »Ordning rörande hvad mosaiske trosbekännare hafva att iakttaga i afseende på utöfningen af deras religion och bestyret inom deras församling m. m.», af Kongl. Maj:t fastställd genom nådiga cirkuläret den 13 augusti 1838, stadgas uti § 15, att mosaisk församlingars röstegande ledamöter skola hvarje år i april månad utse inom sig, i de församlingar, der föreståndarne bestå af fem personer, sex deputerade, men i de församlingar, som endast ega tre föreståndare, fyra deputerade, hvilka med föreståndarne inom församlingen före juni månads utgång sammanträda och gemensamt med dem hvarje år bestämma och uttaxera beloppet af erforderliga kyrko-, fattig-, begravnings- och skolmedel, samt de af föreståndarne uppgifna extra behof och utgifter; »börande dervid hvars och ens inkomst och förmögenhet noga tagas i beräkning».

Och i § 18 af samma ordning finnes föreskrifvet, att »vägrar och afhåller sig någon af församlingens ledamöter att erlægga påförda afgifter, ege föreståndare att dertill begära handräckning, i Stockholm hos öfverståthållarembetet och i landsorterna hos magistraten i staden, der församlingen finnes; och kan sådan afgift genast utmätas, så snart den stödjer sig på den af föreståndare och deputerade upprättade och af dem underskrifna taxeringslängd».

Dessa bestämmelser äro synbarligen allt för ofullständiga för att kunna på ett tillfredsställande sätt reglera så viktiga och tillika ömtåliga förhållanden, som församlingsmedlemmarnes olika tillskottspligt beträffande församlingsändamål. Här står visserligen föreskrifvet, att dervid bör »hvars och ens inkomst och förmögenhet noga tagas i beräkning», men alla närmare bestämmelser härutinnan saknas.

Inom statskyrkan utgå afgifterna till kyrka och skola — i likhet med kommunalbeskattningen — efter den vid bevillningstaxeringen lagda grund. Att detta är ändamålsenligt och öfverensstämmande med rättvisa, läser ingen förneka, hvarjemte det erbjuder fasthet i tillämpningen.

Inom de mosaiska församlingarna deremot kunna andra principer — efter godtycke — göra sig gällande, hvarpå jag i det följande skall lemna ett slående, för att icke säga nedslående exempel.

Men den för mosaiska församlingar i detta hänseende gifna lagstiftning är äfven bristfällig derutinnan, att såväl i ofvan citerade »ordning» som i den samtidigt utfärdade förordningen angående mosaiska trosbekännarnes skyldigheter och rättigheter här i riket, fullständigt saknas hvarje antydning om, huru en sålunda vidtagen uttaxering skall öfverklagas af den som finner densamma orättvis. Det torde emellertid få anses vara gifvet, att dermed ingalunda afsetts, att helt och hållet öfverlemna de mosaiska församlingarnas medlemmar åt deputerades okontrollerade myndighet och godtycke. En sådan princip skulle allt för uppenbart strida mot den vackra grundsats, som finnes uttalad i § 1 af Kongl. Maj:ts nyss nämnda förordning, der det heter: »Mosaiske trosbekännare — — — skola hädanefter i alla afseenden vara ställda i lika rättsförhållande med öfrige svenske undersåtar, enligt svensk lag, samt åtnjuta enahanda rättigheter och förmåner, som tillkomma svenske undersåtar i allmänhet.»

Att i ofvanberörda hänseenden den nu för mosaiske trosbekännare gällande lagstiftningen emellertid kan leda till förhållanden, som icke ställa nämnda trosbekännare »i lika rättsförhållande med öfrige svenske

undersåtar, enligt svensk lag», skall hvad jag i det följande har att framlägga till fulla bevisa.

Den 25 juni 1893 sammanträdde deputerade för mosaiska församlingen i Oskarshamn jemte församlingens föreståndare för att uttaxera medel till bestridande af församlingens utgifter under tiden från den 1 april 1893 till samma dag 1894. Utgifterna beräknades till sammanlagdt 900 kronor.

Denna summa skulle alltså, enligt ofvan åberopade »ordning», fördelas på församlingsmedlemmarne och dervid »hvars och ens inkomst och förmögenhet noga tagas i beräkning».

Någon noggrannare uppgift på hvars och ens inkomst och förmögenhet ansågo föreståndarne R. Olschansky och A. Urwitz icke finnas än den för år 1893 gällande taxeringslängd för inkomstbevillningen inom Oskarshamns stad. De yrkade därför, att denna skulle läggas till grund för uttaxeringen. Enligt densamma är exempelvis Olschansky uppskattad till en inkomst af rörelse eller yrke eller eljest af 1,800 kronor och A. Urwitz till en inkomst af kapital och rörelse etc. af tillsammans 2,500 kronor, under det att exempelvis Samuel Wulff är upptaxerad till en motsvarande inkomst af 3,000 kronor och Josef Haskel till en inkomst af 2,500 kronor.

Om nu bevillningstaxeringen, som då den är laga kraftvunnen väl får anses korrektast angifva hvars och ens inkomst och förmögenhet för året, lagts till grund för utdebiteringen, hade på Olschansky belöpt 98 kronor 24 öre, på Urwitz 136 kronor 45 öre, på Wulff 163 kronor 73 öre och på Haskel 136 kronor 45 öre.

I dess ställe beslöto deputerade, utan angifvande af skäl och grunder, att utdebitera på Olschansky 250 kronor och på Urwitz 150 kronor, under det att på Wulff och Haskel endast uttaxerades 75 kronor på dem hvardera.

Häröfver anförde Olschansky besvär hos Konungens befallningshafvande i Kalmar län. Kongl. Maj:ts befallningshafvande förklarade emellertid genom resolution den 18 juli 1893, att besvären innefattade ett ämne, hvarmed det icke tillkomme Konungens befallningshafvande att taga befattning.

Olschansky anförde nu besvär hos Kongl. Maj:t, under yrkande, att Kongl. Maj:t, jemte förklarande, att det tillkomme Kongl. Maj:ts befallningshafvande att med ärendet taga befattning, måtte återförvisa detsamma till förnyad handläggning och pröfning. Derest detta icke vore lagenligt, anhöll Olschansky, att Kongl. Maj:t måtte i nåder angifva i hvilken ordning han egde öfverklaga deputerades ifrågakomma beslut.

Uti häröfver afgifvet utlåtande anförde Kongl. Maj:ts befallningshafvande, »att då rörande sättet för vinnande af ändring i dylik uttaxering någon bestämmelse icke finnes meddelad vare sig i de af klaganden åberopade, mosaiska trosbekännare angående författningar eller, såvidt Kongl. Maj:ts befallningshafvande har sig bekant, i annan lag eller författning, Kongl. Maj:ts befallningshafvande, äfven efter tagen kännedom af de för öfrigt ganska beaktansvärda skäl, klaganden till stöd för sitt ändringsökande åberopat, fortfarande anser sig hafva saknat behörighet att med ärendet taga befattning.

Genom nådig resolution den 27 oktober 1893 fann Kongl. Maj:t icke skäl att i Konungens befallningshafvandes resolution göra ändring. På klagandens underdåniga anhållan om anvisning, huru taxeringsåtgärden borde öfverklagas, erhöU han icke nådigt svar.

Året derpå upprepades samma taxeringssätt inom Oskarshamns mosaiska församling. Församlingens deputerade sammanträdde med föreståndarne den 27 juni 1894 för att verkställa uttaxering till bestridande af församlingens utgifter för det löpande året. Äfven nu yrkade Olschansky och Urwitz att till grund för uttaxeringen skulle läggas bevillningen för år 1894 såsom det enda fullt exakta uttrycket för hvars och ens inkomst och förmögenhet.

Utan hänsyn härtill beslöt emellertid majoriteten att uttaxera följande belopp, nemligen:

Af R. Olschansky.....	300 kr.	(bev.-taxerad till 2,500 kr.)
» A. Urwitz	300 »	(» » 2,500 »)
» H. Kopowsky	85 »	(» » 2,000 »)
» S. Wulff.....	85 »	(» » 4,500 »)
» J. Haskel	85 »	(» » 2,500 »)
» M. Haskel.....	25 »	(» » 600 »)
» N. Herson	65 »	(» » 2,000 »)

Det torde icke af någon förnekas att här föreligger en stor brist i lagstiftningen icke blott derutinnan, att så godtyckliga uttaxeringar alls kunna förekomma och varda utmätningssgilla, utan ock derutinnan, att de icke få öfverklagas.

Jag anhåller derfor att få vördsamt föreslå:

att Riksdagen må uti underdånig skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes vidtaga sådan ändring

i de för mosaiske trosbekännare gällande författningar, att nu påpekade brister varda afhjelpade, eller åtminstone att i § 15 af ofvan åberopade »ordning» orden: »börande härvid hvars och ens inkomst och förmögenhet noga tagas i beräkning» utbytas mot orden: »Till beräkningsgrund för uttaxeringen tjenar den beviljning, som jemlikt senast fastställda taxeringslängder till staten erlägges.»

Om remiss till lagutskottet anhålles.

Stockholm den 26 januari 1895.

J. A. Sandberg.